

ELŐFIZETESI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel

Egész évre 4 frt — kr.

Félévre 2 frt — kr.

Negyedévre 1 frt — kr.

Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetmények 100 szög 1 frtért körülítenek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedés S.-a-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ES

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kezesítok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Narospatak, Kovács-utca 176. sz.

Kezesítokat nem adunk vissza.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyiltér minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LÁSZLÓ.

Sátoralja-Ujhely város.

Sátoralja-Ujhely város fejlődését éber figyelemmel kísérjük, és nem fogunk késni ott a hol az alkaiom megadja egyes közérdekű intézkedéseit méltányolni.

Valóban bámulatos az, a mit e csekély lakosságú város egy pár év alatt teremtett.

Hol van Sárospatak, vagy más hason-nagyságú város S.-a-Ujhelyhez képest!

Meglepor az a közrendészeti eljárás, a mit Sátoralja-Ujhelyben képesek keresztül vinni!

Ma egy csomó butyka tűnik el a föld-színéről; holnap egy sáros utcája rakatik ki koczkaökövel.

Határozottan állíthatjuk, hogy Sátoralja-Ujhely általában ma tisztább város, mint Kassa.

Sátoralja-Ujhelyben úgy a fő-, mint a mellékutczák a tisztaságtól tüköröznek, Kassának egyes utcáján bizony nem.

Sátoralja-Ujhelynek minden utcája ki van kövezve, minden utcája beton és kő járdával van ellátva.

Sátoralja-Ujhelyben nov. 1-től már a villany-lámpák nagy tömege fog az útasnak este nappali világosságot adni.

Épít kised-ovodákat, járvány-kórházat, telepít amerikai szőlőt, fúrat közkútakat, s hogy hatalmasan előre törő felvilágosodását emelje, át fogja alakítani színházát a mai igényeknek megfelelő módon.*

És ha kérjük, honnan veszik e tömérdek pénzt, a mit ezen szépítések, műve-

* A színházkérdésnek meg hozzászólnak.

Szerk.

lődési, vagyonosodás felé törekvő intézkedések elnyelnek? felelet: pót-adóból!!

Kalapot kell emelni olyan képviselő-testület előtt, összesen és külön-külön, mint a Sátoralja-Ujhely városé.

E tavaszon a városházát a korona volt szálloda-helyiségbe határozta áthelyezni és a díszes épület ma teljesen átalakítva várja a beköltözködést.

És hogy a beköltözködés minél imponzansabb és maradandóbb jellegű legyen 1895. augusztus 7-én tartott képviselő-testületi ülésében az új városházának ünnepeles megnyitását határozta el.

Az ünnepségek méltók lesznek a város haladásához, erről majd annak idejében fogunk megemlékezni, hanem nem hagyhatjuk szó nélkül amaz egybehangozóan és igazán közlekedéssel hozott határozatát, hogy a tisztikar részére nyugdíj-alapot szervez, és ahhoz a város 5000 frttal hozzájárul. Urain! tisztelt képviselő-testület! mi szállta meg önöket, minő sugalatra hallgattak akkor, a mikor az oly szegényesen dotált községi előjárókat az emberek sorába emelték e tényekkel és biztosították azt, hogy családok munkaképzettségök esetére nem fog kolduló kenyérré szorúlni!?

Akár mi szállta meg önöket! jót tettek áldottak legyenek érte mindnyájan! és az legyen önöknek a köszönet, hogy az előjáróság családjával együtt emlékebe fogja vélni ama napot, a melyen önök áldozatkészsége nekik a jövőt biztosította.

Sokat tesznek önök képviselő! de soha sem fognak tenni nemesebbet annál, a

mit e határozatukkal szentesítettek, t. i. hogy Sátoralja-Ujhely város előjáróságában lehet képesítéssel is hivatalt vállalni, mert biztosítva van az előjárósági tag arról, hogy aggkorára nem fog kolduló kenyérré szorúlni.

De ha meghozta a képviselőlet eme nemes és a községi életben még talán nem létező áldozatot, ügyeljen is arra, hogy a városnak oly tisztikara legyen, a mely a nyugdíjra mindenkor érdemes.

Érvényesítse jogát a választásoknál, legyen összetartó hatalmi befolyásoknak, mint volt a legközelebbi tanácsosi választásnál, ne engedjen tért, nehogy a nyugdíj-alap hasztalan igényekkel legyen megterhelve. Ezért pedig előjárósági tagok köszönjék meg e nemes tettet a képviselőletnek, és mert önök működése, becsületesége vitte rá a képviselőletet, hogy az előjáróság jövőjét biztosítsa, haláljág meg a kitüntető bizalmat azzal, hogy igyekezzenek megkettőzött szorgalommal tölni be állásukat és megmutatni, hogy a képviselőlet nem méltatlanok javára pazarolta jötekményességét!!

R.

Felhívjuk olvasóink figyelmét fenti ciklre két okból; először, mert hű képet rajzol megnyek erősen fejlődő székvárosáról, illetve derék képviselő-testületének működéséről; másodsor, mert lehetetlen, hogy megnyek két haladásra, fejlődésre hivatott városának, Sárospataknak és Király-Helmecnek képviselő-testületeiben gondolatokat ne ébresszen az iránt, hogy elvegre már elérkezett az ideje annak is, hogy ok is mozduljanak meg s tegyenek az említett városok fejlődése érdekében valamiket! Valóban szégyenletesek az állapotok e jobb sorára érdemes városokban.

Szerk.

TÁRCSA:

Egyedül.

(Rajz.)

— A Sátoraljae eredeti tárcsaja. —

Gyér világú lámpa pislog a szoba asztalán, már csak néha lobog magasabba a láng, hogy újra alszálljon, mint a haldokló, kinek szíve feldobog egyszer utóljára.

Sápadt nő ül az asztalnál, előtte nyitott imakönyv hever, szemel merover nézik az apró fekete betűket, de lelke — úgy látszik — másutt tévelyeg. Kínzó fájdalom kifejezése ül arcán s halvány, remegő ajkairól halk nehéz sóhaj roppan el. Csillagok kényeségeket csalva szemébe.

Felrozzan minden kicsi noszro, vigyázva, figyelve az elhangzó léptek zajára. Összerázkódva a kapu gyűrűlő esikorgásaira: látszik, hogy valakit vár s megis összerenzen. Ha lépteit véli hallani.

Az óra mutató lassan kuszlik odább, mintha ólomlabban járna. Mikor aztán a nagy, hosszabb mutató áthalad egyszer a körön, megszólal az óra belekogatva az időt a késő éjszakába.

Mindég csüggedtebb, fájdalmasabb vonások ülnek ki a sápadt arcra, mindég nehezebben lélezkik a pihenő kebel s mindég sürűbben hullanak alá a barázdát vonó könyvek.

Nyomasztónak türhetlennel találja az egyedül-létet s eszibe jutnak azok a verőfényes napok, mikor férje, mint völgyény, árnyék közt követte minden léptét, hízogó szavakat susogva füleibe, miattal még fényes haját lázas csókkal borította. Milyen fényesen tudta akkor lerajzolni a jövőt, melynek anyai boldogsága, csillagása, melege lesz minden árny, minden bánat nélkül. Csak egy futó felhő se lesz az égen, csak egy borús percz sem lesz életökben: mint két epedő galamb élnek majd együtt, egymás szeméből olvasva ki minden óhajt minden kívánságot.

Nyáron a virágot, mezőt, barangolják be, felélenítve régi, kedves emlékeiket, s újra morész dobogásba tör ki majd a nyugodni kezdő szív.

Télen a kandalló lángja mellett ülnek majd. És most midőn a kapocs szentesítve, a szerelmesekből férj és feleség lett: eltűnt a verőfényes jövő boldogsággal kiszínezett képe, hogy helyét adjon a sivar, lealázásokkal, fájdalommal telt jelennek, melynek minden kiese perze új bánatot, új kint rejt méhében a szenvedő, elhanyagolt nő részére. A férfi, ki nemrég anyai lázas vallomással, szépetévéssel halmozta el s míg látszott várnai amaz

üdvözítő perczet, mikor a világ előtt is magának vallhatja imádotyját: pár rövid hónap után üresnek találta az otthonot, unalmasnak az esteket, az étel izetlen lett, az imádoty, istenített leány szellemtelen, köznapi asszonynyá változott át: kiért kár volt az arany szabadságot feláldozni: s mind-ezen nem lehetett másképp segíteni, mint megrövidíteni az otthonlét idejét s az órákat perczekké tenni.

Az önzertében sertett asszony tudja, hogy férje ott ül most is üvegekkel terhelt asztal előtt, fáradhatatlanul bírta a csillag poharak tartalmát, miattal talán sirtó éleketek farag az otthon könyei közt epedő nőre, ki elég dőre haza várni az unalmas otthonba.

Mikor a szél megzörgeti az ablakokat, ijedve néz körül s remegve várja, mikor nyílik meg az ajtó, hogy utat engedjen a mámoros férjnek.

Azonban a férj csak nem jön, míg az álom karjai közt feleli a szegény, elhanyagolt nő bánatát s boldogan alszik, álmodozza hű szerelemről.

* * *

Az ideális női szív véghetetlenül tud megbocsátani, mert szeretni is — véghetetlenül szeret.

R. D.

Válasz

„Elmélkedés a bodroghközi árvizek és belviszonyokról” című cikkelyre.

Ugy veszem ki, hogy Tisztelendő úr a pokolbeli hét-fejű sárkány, hetedik évre, hét burokba született, hetedik fajzatának tartja a vízszabályozási társulatot. Igaza van. Valóságos vandálizmus, a mit a Bodroghközön a szép természet ellen a társulat elkövetett: a gyönyörű pályka és nád rengetegnek bült helye van. Sír a lélek az emberben, ha végig néz a Bodroghközön. Tínes itt egyéb, mint: buza, kukorica, szena, krumpli, tök stb. — no meg esatorna.

És mindez történt előre megfontolt világos szándékkal. Hiszen maga mondja a főmérnök 1883 július 5-én kelt, az akkor még tervben levő esatornák kiépítésének következményeiről közkezen forgó véleményében:

„A csatornák által közelebb lesz meghatározva a meddő a víz a tavak, erők és mlyedésekben — a zsilipek zárásakor leginkább ki fog terjedni és a meddő ezen területek csak is időszakonként használhatóak, a második rész leginkább erdők, rétek és legelőknek marad alkalmas, végre azon rész, mely biztosan meg lesz mentve. — a birtokos akkor nem lesz többé azon bizonytalanságban, a mlynek következtében, vagy nem használta ki földjeit, vagy pedig nagy reményekben eszalhatkozván, sok kiadását és fáradságát elvesztve találta.

Bizonytalan marad az eredmény mindig, ha a legmelyebb helyeket, tavakat stb. felszántják az ősi vödör alá és ezek helyett a felsőbb részeket hagyják meg legelőknak stb., ily alakú megfordított berendezés csak néha sikerülhet, de nem gátolhatom meg, hogy a vödör, mint azt, a ki kártya játékban, vagy sorsjegyekben keresi szerencséjét.”

Ezen 12 éves műszaki vélemény uram valóságos pilanatnyi felvétele a mai állapotnak s azt hiszem, igazolja, hogy túlzás az Öbly úr által felhozott bajoknak, mint *sérclmeknek* kezdése. A mai helyzet egy állomás, a melyet a víz elleni védekezési küzdelemben igyekvni kell meghaladni a további küzdelem felvétele által. Ez a helyzet és annak orvoslási módja.

Megtörtént, hogy Ön Tisztelendő Öbly úr, méltóságos gróf Mailáth József elnök urat dícsékedőnek, öndicséretnek, kisze naivnak jelentette ki hirlaphan, nyilvánosan. Ezt pedig Ön sem hiszi. Bodroghközi Tízszabályozási társulatunk programját beváltotta, eddig kitűzött céljait elérte, ha ezt az elnök úr a méltósága az érdekelttségi tagoknak rövid indokolás mellett tudomására hozza, ez nem dícsékedés, ez kötelesség. Konstatalni kellett, hogy a társulat beavított programjának elleneben lappangó kihatóság *letört*. Igazolt: kellett azokat a férfiakat, kik a társulat programját kitűzték és a kik diadalra segítettek. Ezt követelte az osztó igazság s ezt kellett tenni azért is, hogy az érdekelttségi tagok a tényállás tisztá bamerése által a társulat további haladására nézve önbizalmukban megizmóedjanak.

Szakértőnek ömeri el magát Öbly úr s ennek tudatában imbolyongva bar, de megis kockáztatja, hogy a Bodroghköz használhatóbb állapota nem esatornainknak, de a szaraz időjárásnak köszönhető. Ez a ricei kacsa nehezebb, mintsem repülhetne. Hála Istennek az eső mostanában is csak úgy esik, mint az előt a bizony a csatornaink nem volnának, nem tudom, mit csinálnak azon 30–40 millió köbméter vízzel, amely mennyiség, hiteles műszaki kiszámítások alapján, evenként a Bodrog és Tiszába folyik két fő zsilipünkön. De annyit e tárgy kapcsán megis kijelenthetek, hogy a belviz meg ez esetben is az Öbly úr által remelhetőnek jeizett 50 méter vízmagasságnál jóval alább maradna.

Öbly úr elősmeri a tartany rendszernek az elszerezését, de ennek hátrányait a zsilipkezelésnek nyakába dobja. Az a valóság, hogy a zsilip es tiltó kezelési szabályok a választmány, a közgyűlés és közszemlele kitétel után a földmivelségi m. kir. miniszterium által felülvizsgálva, jóváhagyattak, s a zsilipek és tiltók pontosan, ezen szabályok szerint kezeltek. És ezen szabályok athágására, bar világos esetet Öbly úr felhozni meg sem próbált, megis a belvizek tartanyokban való kezelését, bizonyos kertelessel úgy igyekszik feltüntetni,

hogy az iranyított és csapészkedő lenne. A kezelő egyeneket — de bárkit is vízszabálással vádolni Öbly úr akkor szabad, ha arra nézve hiteles adatokat felhozni képesek vagyunk.

En a vízvédelmi viszonyokból úgy látom, — a szentesiek tömjén füstjéről szölok — hogy a szentesiek a Géres, Örös, Páczi határok csatornázása és tiltókkali ellátása után elérik Pál fordulóját, mert éppen a felettük levő részről lefolyt víz az ő határükkelivel szövetkezte volt az, a mely Géres, Örös és Páczi határainak belvizét ez évben mértéken túl megszaporította; míg ha ezen határok csatornázása, tiltókkali ellátása bekövetkezik s abba a szentesi s fellebbi belvizek szabadon be nem futhatnak, bizonyára be fog adatni Szentes község műszaki szakértői részéről a társulatok egy újabb alázatos kérelem az ismét üdvösséges csatornázásra. S ez a fordulat aligha nem hamar bekövetkezik, mert a társulati főmérnök úr meg lett már bízva — úgy tudom, — Géres, Örös, Páczi határainak csatornázása és tiltókkali ellátására nézve a műszaki felvételekkel.

Új dolog egészen az Öbly úr *ricei kijelentése*, — a mely korszakos kijelentést különben már születtek kor méltóztatott a közpeldabeszéd védő karjába helyezni, hogy: „mindenki igya meg a maga vizét”. És csakugyan ez a helyes! Hiszen a mostani állapot valóságos botrány: fizetni a dombért víz regulátión, hiszen arról lefut a víz: fizetni a tőfenekért, hiszen a víz ott van a tőba. Hát igazság ez? „mindenki igya meg a maga vizét” ez az igazság!

Már most, hogy igya meg mindenki a maga vizét? Egyszerűen. Minden ember a maga földje körül csináljon töltést olyat, hogy arról a szomszédra a víz az ne folyhasson, ha arszivargó lenne a talaj, betont neki: ha földet vesz valaki, kerítse töltéssel újabb a magához: ha elad belőle, kerítse töltéssel a szomszéd az övéhez. Nem akadály a domb, hegy, völgy, to vagy folyóvíz. Hiszen barkinek joga van magát a meagyéjen körülöltéseni stb. stb. „mindenki igya meg a maga vizét.” Tisztelendő Öbly úr az ön eszméjét, — „mindenki igya meg a maga vizét” — a közpeldabeszéd öröke nem fogadhatta: mert meghalt Ricsén, születtekor, végelgyengülésben. Béke hamvaira.

II.

Öbly úr cikkelyének első része után, annak II-ik részében ter át tulajdonképpen arra, a mit mondani akar.

Nehezére esik Öbly úrnak, hogy a mely fekvésű területek a belvíztől töltéssel mentesítve nincsenek. De hat edes Istenem hova tegyük a belvizeket. Hiszen méltóztatott előbb jónak mondani a raktározási rendszert. Hogy a melyebb területek, tavak a belvizek ideiglenes, szükség szerinti raktározására szolgálnak, az természetes, hiszen a víz a parton nem áll meg, magától lehűződik ősi hazájába, a melyedésekbe. Ezert jajgatni, ezen eljárás igazságtalannak nevezni: nem egészen jogos, mert ha egy rövid boncolásra meletjük a helyzetet, a panasz indokolatlannak, az igazságtalanság hangoztatása alapján valdnak tünik fel. Vessük csak össze az emelkedettebb területek helyzetét, a melyebb fekvésű lapalyokkal.

1. Csatornázási állapot előtt volt egy magyar hold.

a) Emelkedettebb fekvésű terület értéke 100 frt. Berértéke 8 frt.

b) Mely fekvésű terület értéke 50 frt. Berértéke 4 frt.

c) Tőfenék értéke 10 frt. Berértéke 50 kr.

2. A csatornázás mai állapotban szinten egy magyar hold.

a) Emelkedettebb fekvésű terület értéke 200 frt. Berértéke 12 frt.

b) Mely fekvésű terület értéke 150 frt. Berértéke 10 frt.

c) Tőfenék értéke 120 frt. Berértéke 7 frt.

Azt hiszen ezen érték es berletti ar felállításat mindenki realinak találja.

Most mar összehasonlítva a csatornázás előtt es utáni értékelet a különböző magasságu talajnak kitünik, hogy:

1. Az emelkedettebb fekvésű terület érték növekedése 100%. Berérték növekedése 50%.

2. A mely fekvésű terület érték növekedése 300%. Berérték növekedése 100%.

3. A tőfenék érték növekedése 1200%. Berérték növekedése 700%.

S mellet nem kell figyelmen kívül hagyni, hogy az árvédelmen tovább fejlődésével az érték növekedés ezen arányban fog tovább fejlődni, ha pedig ettől eltérés lesz az feltétlenül a melyebb területek s főként a tőfenek javára fog szolgálni.

És ezzel szemben minden hold föld legyen domb, fontos hely, lapály vagy tőfenek, egyenlő évi artéri tartozással van megróva.

Ne tessék Öbly úr a mely fekvésű területek helyzete felett sirankozni, különösen akkor, mikor maga is elősmeri, hogy a mely földek birtokosai csak még ez évben szendvedtek a belvíztől. A pattogó panasz nem hat meg senkit s vannak sokan, igen sokan, kik a melyebb területeket a mai helyzetben is magasabb évi kivetéssel óhajtanák megterhelni. S tessék megbinni, az ez iránybani tevékenység sikere az igazság mértéken alighanem közelebb fekszik a tőfenék birtokosok Ön által tolmácsolt kívánságainak.

Alhoz pedig, hogy mit csinálnak a tőfenék birtokosok a tőzeges talajjal a társulati érdekességnek annyiban van csak köze, hogy belviz esetén ezen területek szükség szerinti, ideiglenesen a vizek raktározására szolgálnak. Először, mert a víz nem megy a partnak; másodsor, mert ezen tőfenek ez előtt is víztartó medénék voltak; harmadsor, mert a vizek elhelyezésére más mód egyáltalán nincsen.

És Öbly úrnak a tőfenek feletti siralma előáll akkor, midőn tudja, hogy az (állítólagos) serelem, a társulat legjobb akarata ellenére az elemekkel harezban következett be, s midőn meg van, illetékes helyről — mint írja — alaposan megnyugtattva, hogy a társulat a serelemeket tehetsége szerint orvosolni fogja.

Mindezek után pedig Öbly úr a szivattyú telepek kérdésével foglalkozik. Unalmas, üres panaszainak halomra hordása után — mint a mely fekvésű földek es tőfenék érdekelttség bajvívoja — felemelt ököllel a szivattyú telepek összezuosására készen áll. Hát nem méltóztatik azt jónak látni, hogy a melyebb fekvésű helyek a belvíztől feltétlenül megkíméltesenek? Rocsánat, én azt hittem, hogy ezért méltóztatott elkeseredve kitörni.

A dolog úgy áll, hogy a társulat milliókat költött már vedtöltésekre, csatornázásra s ma látja, hogy szép mive sikerét a szokatlan időjárás korlatozza, csökkenti. Ilyen esetben az a kérdés, hogy az időjárás szeszélye okozta kár és az annak elhárítására fordított költség minő arányban áll egymással. Ennek kiszámítását pedig bizzuk az adatok birtokában levő es nagy tapasztalatokban bővülködő költség közegekre, a mely kiszámításokat majd bonckés alá veszik a választmány széles latókörü, partatlannak ösmert bölcs tagjai; kiket az artéri járulékok éppen úgy terhelnek, mint mindnyájunkat, végre majd foglalkozni fog ezen ügyvigen a közgyűlés a maga veterán tagjaival. S legutoljára a földmivelségi m. kir. miniszterium vízépítészeti műszaki tanácsa.

Ha azután az illetékes tényezők úgy látnak jónak, hogy a csatornázások tervben levő es további fejlesztése mellett a csatornázási mű teljes befejezése a szivattyú telep, vagy telepek beállításával már most betetőztessék, legjobb lesz akkor is a hivatott műszaki közegekre es testületekre benni, úgy a csatornák, mely irányban s minő kiterjedésben való építésének, mint a szivattyú telep vagy telepek hol való felállításának eldöntését. Társulati ügyekben egyrészt érdekeltnek vagy érdekeltnek csak kívánsága lehet, s ennek teljesülését bárki az által mozdítja elő legjobban, ha mentül higgadtanban, meggyőzőbben kimutatja, hogy kívánsága méltányos, s a közérdekekkel ellenben nem áll, vagy óhajtása éppen az általános közérdeket mozdítja elő; nem pedig az által, hogy — mint Öbly úr — a leghiggadtanban, acélkeményesü és megdönthetetlen tények logikáját megronhanva, illetve az elnök úr ő méltóságának cikkelyen keresztül-kasul szaguldva vagdalkozik jobbra, balra, hogy végül kijelenthesse, hogy a nagy-rozvágy-czigandi csatornánál es egy erre alkalmazott szivattyú telepnél miután már ricei esatornáját es szivattyú telepet rövidesen sutba dobta, alább semmiképpen sem szadhatja.

érfordulóját. A puritán egyszerűségű lelkésznek mi is kívánjuk, hogy jubileumainak fokozatait a lehető legjobb egészségben érje meg s a magyarosodás szent ügyét olyan hővel, olyan buzgalommal vigye előre ezután is, mint 25 éves lelkészkedése ideje alatt eddigelő tette.

— **A gondatlanság következménye.** Mint S.-a. Ujhelyből írják lapunknak, megrendítő szerencsétlenség történt az igazgatóságban az egész várost. Folyó hó 11-én Grébner Ágoston építési vállalkozó két barátjával a honvéd laktnyával szemben levő káptalanban kedélyesen beszélgetve a sörték, mikor Hersko Pál szabó mester, melék foglalkozásra nézve kocza vadász, szintén betért oda, hogy egy pár pohár sörrel bátorságot szerezzen magának vagy vállaltára. De valami elintézendő dolga akadt a kaszárnyában, töltött fegyvert ott hagyván a kocsában és kiment. Egy tizenkétéves gyermek megütötte a fegyvert, babrálni kezdett a lőszár tekő puskával; midőn egy nagy durranás repgette meg a szoba falait, hirtelen azt sem tudták, honnan jött a lövés, csak mikor Grébner Ágoston egy jó kiáltással összerogyott. A golyó bal lábát találandóan, teljesen szétzúzta a csontot. A szerencsétlen embert a kórházba szállították, hol nagy sebében folyó hó 13-án d. u. 5 órakor bele is halt. A fegyver körülbelül a szabó úr által piszkos anyagból gyártott golyóval levén megöltve, vérmegézés időzést elő, s e miatt lehetetlen volt a köztisztelőben álló férfiút megmenteni az életnek. Azt hiszük, hogy gondatlansága következményéért a vadász szabó, büntetésül nem fogja elkerülni.

— **A s.-a. ujhelyi ker. betegsegélyző-pénztár igazgatósága.** 1895. évi augusztus hó 25-én d. u. 3 órakor Satorajna Ujhelyben, a pénztár helyiségében tartandó ülésre a meghívottak szétküldte. A meghívón egy hiány tűnt a szemükbe: nincs aláírás a meghívón. Talán az egyetlen nincs jelenleg igazgatósági elnöke? vagy alelnöke?...

— **Katonai lóvásár.** Töke-Terebensen folyó évi október 16-án, míg S.-a. Ujhelyen ugyancsak hó 18-án, katonai lóvásár fog tartatni.

— **Húskrajczárok ügye.** Mint megbízható forrásból értesülünk, a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter, Sárospatak városának az ügyvezetett húskrajczárokat iránt, még 1869. évben szerzett szerződési jogát, végleg megerősítette, és panaszokat alaplatlan panaszukkal elutasította. Ezen nagyfontosságú ügyben a legnagyobb érdem kétségkívül Molnár Béla, mint a választás-kerület országgyűlési képviselőjét illeti, ki nem kímélve a fáradságot, a város érdekében, a minisztert kelő információval ellátni igyekezett.

— **A költői lelkű disznópásztor.** Nem rég történt, hogy egy 24 éves disznópásztor felkaszottta magát egy fenyőágra. Zsebeiében papirosba csuvargatva egy darab szalonnát találtak, a mely valószínűleg utolsó falatozásából maradt meg. A szalonnának érdekesebb volt az a papiros, a melyen a következő vers volt olvasható:

»A tölgyek pusztulnak s nem adnak makkot;
Szegény kis kocsidám, de szegények vagytok!
A mezeiket Isten szintén nem locsolja.
A határban nincs egy tenyérnyi pocsolja.

Ilyen viszonyok közt én hát minek élek?
Hogy ha szűz jövendőt immár nem remélek.
A haláltól nekem egy fogam sem vaczog.
Isten veled világ, disznók és malacok!

— **A Satorajna fekete tablaja.** Nincs Sárospatakon, de meg a messze vidéken sem ember, ki a „Kossuth kert”-et ne ismerné. Ez a kertnek nevezett tér átvételén használt a *Soma nádrujához*, mely ha akarom rövid, ha akarom hosszú. Ez a kert is, mindenre alkalmasnak ítélték. Ma márha es sertes vásártér, holnap táncszínhely, sőt még tüzoltó-gyakorlóter is. Hogy jól van-e így, most nem kutatjuk. Meglehet, hogy lesz szavunk még ezzel összefüggőleg Hanem eklektikák abban a kertben egy fa-alkotmány. Melyet egykor az önkéntes tüzoltó-egylet használt s ma használatlanul veszellyel fejezgeti a közelében menni érdekeskedő vásárokat, vagy rigádni akarókat. Ezt az állapotot szó nélkül nem hagyhatjuk. Vagy van szükség egy oly fa-alkotmányra, vagy nincs. Ha van, úgy új építendő, ha nincs úgy eltávolítandó még a föld színéről is. Hogy a kert szépségét emeli-e, a városi előjáróság szépségét érzéketlenszerű-e ama roszga alkotmány fennállása, nem szólunk róla: de hogy közveszélyes, azt állítjuk. Egy erősebb szélvihár kell és ledől a mult idők buzgalommal a rom-jele. S ha ember vagy állat életben tönd kárt, ki lesz a felelős. Szerintünk a város előjárósága. A saját érdekében kérjük tehát Sárospatak város előjáróságát, hogy e nevezett alkotmányt távolítsa el a föld színéről, még pedig a lehető legrövidebb idő alatt.

— **A homonnai állami faipari szakiskolát** mult isk. évi értesítője alapján a következőkben mutatjuk be — különösen iparos és kereskedő — olvasó közönségünknek. E szakiskolát 1. A m. kir. keresk. minisztérium. 2. A kassai keresk. és iparkamara. 3. Homonna város közönsége tartja fenn. A felügyelet a minisztérium Szörényi József iparoktatósi min. biztos- és Martonfy Márton kir. tanácsos, az iparosiskolák felügyelője által gyakorolja. Van az intézetnek közvetlen felügyelő-bizottsága is.

Az 1894—95-ik isk. ével e szakiskola a 18-ik évet töltötte be. A jövő isk. évben már modern, teljesen megfelelő új épületben lesz elhelyezve, melyet a kormány épített. — A mult isk. évre a beiratkozások szept. 1—5-ig tartottak. Több jelentkezett az I. évfolyamra, mint amennyit felvettek. Annak, hogy többet elutasítottak, az az oka, hogy részben nem bírtak, a jelentkezők azzal az előképzettséggel, amit az intézet megkíván, részben pedig a tanhelyiség is nagyon szűk volt. Beiratkozott az I. évfolyamba 4, a II-ikba 2, a III-ikba 5, a IV-ikbe 1. Ev végén a tanulók összes létszáma 13 volt. — A mult isk. évben már vállalás oktatásban is részesültek a tanulók. A szakiskola a milleniumi kiállítás is szerepelt a kiállítandó nagyobb tárgyak már készen vannak, ezek a következők: egy iróasztal tönör (fából), ebédő-szekrény és ezüstnemeztartó szekrény (diófa). A kisebb tárgyak a következők: tényleg készítettnek. A zár vizsga július 5-én tartott meg az elméleti tárgyakból: a következő napon pedig kiállítás volt.

A tantestület 7 tagból állott, beleszámítva a hitoktatókat (3) is. Működött az intézetben két előmunkás is: egy asztalos mester és egy műfaragó.

A következő tárgyak, illetve szakterületek tanítottak a négy évfolyamban: 1. évf. a) *Magyar nyelvetan* (kiváló magyar iparosok élettörténetének olvasása: helyes írás stb.) b) *Számtan* (tizedes számrendszer és a mérések ismeretése stb.) c) *Mértan*. d) *Mértan rajz*. e) *Szabadvéki rajz*. f) *Műhely gyakorlat*. Ez évfolyamon a növendék kereteket, tányérokat, széklet és asztalalapot készít.

— II. évf. a) *Magyar ízlési levelezés*. b) *Számtan* (rövidített számolási módszerek). c) *Mértan*. d) *Mértani rajz és ábr. mértan*. e) *Szabadvéki rajz*. f) *Mintázók*. g) *Műhely gyakorlat*. Ez évfolyamon 1. faragást és asztalosagot, 2. esztorgályoságot tanul a növendék gyakorlatilag III. évf. a) *Magyar ízlési irálytan*. b), c), d), e) ugyanazok, mint az előbbi évfolyamban, magasabb fokozat. f) *Műhely gyakorlat*. Ez évfolyamon is a faragás, az asztaloság és esztorgályozásban gyakoroltatnak a növendéket g) *Faipari szerkesztés*. Itt tanulják a növendékek a fakötéseket, a famunkák vegyítését, megőrzését. h) *Faipari technológia*. A IV. évfolyamon csak a *Könyvteljesítés* új tantárgy. A többi mind az előbbi évfolyamokon is megvolt, természetesen itt már a gyakorlati életre fektetik a legfőbb súly.

E szakiskola igazgatósága gondoskodik arról is, hogy végzett növendékeit biztos helyeken helyezze el, míg az intézetből kikerülnek. Ma már oda jutott az intézet renoimja, hogy a legelső muhelyek keresik fel az igazgatóságot — munkást kérve. 18 évi fenállása óta 102 növendéke volt ez intézetnek. Ezek közül 55 végezte a teljes évfolyamot. A végzetek közül 43, mint faragó, esztorgályos, szobrász és asztalos működik, 8 más pályára lépett, 5 nek alkalmaztatása ismeretlen.

Ez intézet igazgatóságát a miniszter külföldi tanulmányutra küldte ki a mult iskolai év végén. Ez utjából is az isk. évi értesítőben számol be. Az érdeklődők figyelmébe emeltem ajánlunk e beszámolót. Valamint magát a szakiskolát is. E szakiskola sok mester-műber előtt ismeretlen, ajánlunk, hogy megismerkedjenek vele. Iparügyünk fejlesztésére nagy befolyással van. Megérdemli a legmelegebb érdeklődést és mindenirányú pártolást.

— **Ertesítés.** Miután ez évi Ertesítők többrendbeli elháríthatatlan akadály miatt, minden valószínűség szerint, legkedvezebb esetben is, csak e hó végén fog a nyomdából kikerülni, kötelességünknek tartjuk, hogy a t. tanított szülöket, addig is értesítsük a legzükségesebb előleges tudvalókról, melyek a következők: 1. A sárospataki főiskolában. — az akadémiában éppen úgy, mint a gymnasiumban — a beiratkozások az 1895-6-ik iskolai évre szeptember hó 1-én kezdődnek meg a tartanak 7-ikéig, azzal a megjegyzéssel, hogy a *gymnasium négy első osztályába a négy első napon csak proletáns vallásúak véhetnek fel*; szeptember 5-ikétől azonban más vallásfelekezettiek is felvétetnek a mult

éven engedélyezett 68 létszámig. 2. A II. III. és IV. osztályokba az első két napon azok iratnak be első sorban, kik a mult iskolai évben is itt tanultak; szeptember 3-ikától kezdve azonban mások is felvétetnek a fent említett létszámig. 3. A magán-, pót- és javító vizsgálatok augusztus hó 29, 30. és 31-ik napján fognak megtartatni, a következők sorrendben: aug. 29. d. e. a VII. d. u. a VII. o.; 30-án d. e. a VI. d. u. az V. o.; 31-én d. e. a IV. és III. d. u. a II. és I. o. 4. A javító és póterettség vizsgálat ez évben Rimaszombathán lesz, és pedig az írásbeli szeptember 1—5., a szóbeli szeptember 9. és következő napjain. 5. Azok a tanulók, kik csak egy tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet, engedélykérés nélkül is tehetnek javító vizsgálatot; azok ellenben, kik két tantárgyból kaptak elégtelen, engedélyért az igazgató-tanács elnökségéhez intézendő folyamodványukat legkésőbb augusztus hó 15-éig a gymnasium igazgatóságához adják be. 6. Barimifele jötelemért beadott folyamodványt az iskolai előjáróság csak akkor vesz tárgyalás alá, ha a jötelemért a szüle vagy gyám kéri a gyermek részére és pedig az egész évi tandíj elengedéseért bezárólag augusztus hó 25-ikéig lehet folyamodni, hitelesítetven a folyamodványt az egyházközség lelkésze által, felszerelven szegénységi bizonyítvánnyal s adókönyvecskejének hitelesített másolatával. 7. Jelentjük végül, hogy az 1895-6-ik iskolai évtől kezdve a köztandíjon felül minden egyes gymnasiumi nyeres vagy magán tanuló, az országos tanári nyugdíjintézetbe való beszozáltatás végett, az első félévi tandíj fizetésé alkalmával 3 frtot, akadémiái ifjú pedig 6 frtot köteles fizetni a főiskolai pénztári hivatalban. Ezen díj fizetése alól azok sem mentetnek fel, a kik különben tandíj-elengedési kedvezményben részesülnek Sárospatak. 1895. aug. 6. *Az igazgatóság.*

IRODALOM.

— **A művelt egyéneknek bizonynyal lelki szükségletét képezi a jó könyv vagy újság olvasása és azért legmelegebben ajánljuk a „Képes Császári Lapok”-at,** a tizenhét év óta fennálló és áltáladósan népszerű üve vált ismeretterjesztő és szórakodási képes heti lapot. Minden családnak barátja és szórakoztatója az érdekesen szerkesztett hetilap. Különösen ajánlható azoknak, kik a divat-áramlatát is tügyelemmel kísérik mert minden két heten eredeti párizsi divatképeket hoz. Ezenkívül rendszeresen három önálló regény folyik a „Képes Császári Lapok”-ban. A kiadóhivatal tetszés szerint többször is változtatva készsége bárholra utánna küldi az előfizetőnek a lapot. A „Képes Császári Lapok” előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Kiadóhivatal Budapest V. ker. Vadász-utca 14. szám sájt házában.

— **„Nincsenek többé lányok”** ezimmel jelent meg *Theurewk István* új műve. A magyar olvasóközönség Theurewk Istvánt tíz évi irói működése alatt gyakrabban tűntette ki a nagy érdeklődés és rokonszenv jeleivel, minden egyes műve, kezdve az elsőtől, gyorsan vált népszerűvé, s a kiváló tehetségű fiatal író torábbi működése iránt méltán ébresztett élénk várakozást. Hosszabb halgatás után Theurewk István most újból a közönség elé lép, megismosodott tohetséggel a legújabb elbeszéléseinek, tircának legjavával. Könnyed, szellemen, érdekes mindaz, a mit új művében nyújt, s mai társadalmi életből való. Theurewk kitűnően ismeri a mai társadalmunkat és különösen a nőkről írott dolgai által lett népszerűvé. A „Nincsenek többé lányok” című mű a külalakban is rendkívül elegáns és a kiadónak igazán dicséretére válik. A Rozanyai Károly kiadásában Budapestben megjelent, remek címnyalappal ellátott, tartalmilag pedig roppant érdekességű műnek ára 1 korona. Pompás díszkötésben 2 korona.

Szerkesztői üzenetek.

— **R. L. Budapest.** a v. T. » 11-ik számában említett kérvény közlése mért marad el? Az ígért teljesítést mikorra várhatjuk? — **Bort Iván.** Százr. ágon halgató ajakkal? — **W. M. Mát.** Kapta-e leveleként? — **K. P. B. Zsándy.** Kézlelt szerk. újjak? — **G. K. Veres.** Egy más küldeményt nem kapunk? — **P. M.** Hossz ígértek könyvjúrt s várjuk a joglabbat. — **W. J.** Sürge-elobek miatt csak mostanulra jöhett. — **M. J. ne.** Az eddigi burgóság muló félben van? — **B. J. T. Köröd.** Jöv. h. h. eljén választ adok? — **A. A.** Felre-tettük, jelenleg nem állhatjuk, mert adatok beszerzése iránt kellett intézkedni. Majd jönni fog — mert jönni kell... Ügyelmelemet köszönjük.